

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Tale til samråd d. 5. november 2020 om målsætningen i de kommende vandplaner og konsekvenserne for landbruget

Miljøministerens besvarelse af samrådsspørgsmål K-M stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V), Jacob Jensen (V), René Christensen (DF), Lise Bech (DF), Henrik Dahl (LA), Orla Østerby (KF), Peter Seier Christensen (NB) og Egil Hulgaard (KF) den 1. oktober 2020.

Samrådsspørgsmål K

Vil ministeren redegøre for den oprindelige målsætning i vandmiljøplanerne om udledning af kvælstof til vandmiljøet på 44.700 ton, som hidtil er blevet udskudt fra planperiode til planperiode, da der ikke hidtil har været opfundet virkemidler, der kan opfylde målsætningen, uden at lukke størstedelen af dansk landbrug? Og vil ministeren redegøre for, hvordan ministeren vil håndtere sagen i de kommende vandplaner, da der ikke er lagt op til flere fremtidige vandplanperioder, eller om ministeren reelt vil lukke størstedelen af dansk landbrug?

Samrådsspørgsmål L

Hvordan vil ministeren forklare, at en opfyldelse af den dansk fastsatte målsætning i vandmiljøplanerne på 44.700 ton kvælstof reelt forudsætter et

Danmark, der kun er svagt berørt af menneskelige aktiviteter, og hvordan vil ministeren håndtere udfordringerne i tilknytning til de kommende vandmiljøplaner?

Samrådsspørgsmål M

Forventer ministeren en væsentlig ændring af den oprindelige målsætning på 44.700 ton kvælstof i vandmiljøplanerne i forbindelse med den igangværende genberegning af målsætningen, så det bliver muligt at opretholde og fortsat drive eksportorienteret landbrug og fødevarersektor med mange arbejdspladser i Danmark, der udgør en vigtig del af lokalsamfund, landdistrikter og gode store fødevarer virksomheder?

Svar

Tak for samrådsspørgsmålene.

Det er afgørende, at vi passer på naturen og biodiversiteten. Vandmiljøet er et vigtigt levested for dyr og planter og har en stor rekreativ og naturmæssig værdi for danskerne.

Tilstanden i det danske vandmiljø er desværre stadig slet ikke god nok. Kun ganske få vandområder lever i dag op til målet om god økologisk tilstand. At nå de mål, vi har forpligtet os til i vandrammedirektivet, kræver stadig et stort arbejde.

Tilførslen af næringsstoffer til vandmiljøet er fortsat for høj. Og vi har ikke set det fald i udledningen som var forudsat i forbindelse med Landbrugspakken.

Den primære kilde til næringsstoffer i de danske kystvande er landbrugsdriften, som står for ca. 70% af den samlede tilførsel af kvælstof til kystvande. Spildevand udgør ca. 10% på landsplan og resten er baggrundsbidrag. Landbruget står for den største andel af udledningen af næringsstoffer, og derfor er det også afgørende, at landbruget bidrager væsentligt til at nedbringe belastningen.

Samrådsspørgsmål K

Jeg er blevet indkaldt i samråd af partierne bag Fødevarer- og Landbrugspakken om målsætningerne i vandområdeplanerne – dem som vedrører kvælstof. Målbekæmpningen på 44.700 tons, som der refereres til i spørgsmålet, henviser til den belastning, der fører til, at der kan opnås god økologisk tilstand i de danske kystvande. Det var den målbekæmpning, der var udgangspunktet for indsatsbehovet i de nuværende vandområdeplaner.

Kvælstofudvalgets afrapportering fra tidligere i år viste, at Landbrugspakken ikke har leveret det fald i kvælstofudledningen, som var forudsat, og indsatsen i vandmiljøet derfor går langsommere end ventet. Der er stadig behov for, at udledningen af kvælstof reduceres mærkbart, hvis Danmark skal nå målet om god økologisk tilstand i vandmiljøet i 2027.

Regeringen har taget ansvaret på sig og har skærpet kvælstofkravene for at gøre op med det efterslæb, som de blå partier efterlod. De igangsatte tiltag var nødvendige for at rette op på forudsætningerne bag Landbrugspakken, som jo viste sig ikke at holde. Regeringen ønsker en ambitiøs natur- og miljøpolitik. Og agter at leve op til direktiverne og Danmarks internationale miljøforpligtelser.

Regeringen ser frem til med Folketingets partier at drøfte, hvordan en grøn omstilling af landbruget vil kunne gribes an. Der er ingen tvivl om, at det vil kræve en stor indsats, når der skal ydes bidrag til målsætningen om 70 pct. klimareduktion. Og vi skal også udvikle grundlaget, så vi tager højde for målene for vandmiljøet. Det er vigtigt, at vi gør indsatserne klogt. Regeringen vil lægge vægt på, at vi også i fremtiden skal have et landbrug, der bidrager til velfærden i samfundet og leverer fødevarer af høj kvalitet.

Hvor stor en kvælstofudledning, der er forenelig med at opnå en god tilstand i vandmiljøet, er lige nu ved at blive genberegnet. Det sker efter at beregningsmodellerne har gennemgået en grundig international evaluering – på den baggrund er det faglige grundlag blevet videreudviklet og forbedret, og der regnes mere specifikt på de enkelte vandområder.

Når forskningsinstitutionerne er færdige med at beregne det mål, der skal anvendes i de kommende vandområdeplaner, vil der skulle tages stilling til indsatsbehovet for de enkelte vandområder.

Uanset hvad beregningerne måtte bringe; ét kan jeg sige allerede nu – der bliver ikke tale om at lukke dansk landbrug, heller ikke med de kommende vandområdeplaner.

Danmark skal også i fremtiden have et stærkt landbrug, og jeg vil gerne kvittere for den store indsats, som landbruget allerede har leveret. Det viser, at der er en vilje til at skabe balance mellem et produktivt landbrug, et sundt vandmiljø, et godt klima og en rig natur.

Men der er fortsat et godt stykke vej til at nå målene for vandmiljøet, og der er det selvfølgelig en fordel, hvis både landbruget og samrådsspørgerne går konstruktivt ind i at lykkes med at nå i mål, så vi kan lave en bred aftale.

Det er store udfordringer landbruget står med, og vi skal finde effektive, langsigtede og holdbare løsninger for landbruget, så rammebetingelserne for erhvervet er kendt mange år ud i tiden. Jeg håber, at oppositionen vil sætte handling bag ordene og vise, at der er vilje til at indgå aftaler, som sikrer miljøet.

Hvis visionen om en langsigtet løsning skal føres ud i livet, er der behov for at tænke på en ny måde. Vi

skal finde synergier mellem indsatser i forhold til vandmiljø, klima og natur, og den fremtidige regulering skal sikre, at de synergier opnås. På den måde kan vi understøtte et dansk landbrug med et langt mindre aftryk på klima, miljø og luft, der samtidig er konkurrencedygtigt og viser vejen for andre lande.

Samrådsspørgsmål L

Jeg vil lægge ud med at opklare en misforståelse i samrådsspørgsmålet. Kvælstofmålsætningen er ikke ensbetydende med, at de danske vandområder skal have ingen eller kun meget ubetydelige tegn på menneskelig påvirkning.

Det er korrekt, at når indsatsbehovet for kvælstof opgøres til brug for de kommende vandområdeplaner, så er der brug for at fastlægge en referencetilstand.

En referencetilstand er defineret som en situation i et vandområde, som svarer til uberørte forhold med ingen eller kun meget ubetydelige tegn på menneskelig påvirkning. Men referenceværdien er ikke målet. Referenceværdien er det udgangspunkt på målestokken, som man fastsætter grænsen for god/moderat økologisk tilstand ud fra.

Referencebelastningen er tidligere i VP2 blevet fastlagt til 17.000 tons kvælstof. Som bekendt var målbelastningen 44.700 tons kvælstof i VP2, så det

illustrerer den forskel, der er mellem referencen og målet.

Afstanden fra referenceværdier til grænsen for god/moderat tilstand er fastlagt i EU-Kommissionens interkalibrering mellem landene. På den måde arbejdes der med ensartede niveauer mellem landene.

Samrådsspørgsmål M

Som tidligere nævnt er arbejdet med at fastlægge målbelastningen endnu ikke afsluttet. Det faglige grundlag er ved at blive opdateret, så vi får det bedste grundlag for at vurdere, hvilke indsatser, der er nødvendige for at opnå god tilstand i vandmiljøet.

Jeg ved at interessenterne – både de grønne men i høj grad også erhvervets organisationer – følger dette faglige arbejde meget engageret og nøje, og de er tæt involveret i det faglige grundlag for beregningerne.

Når vi kender indsatsbehovet, vil der blive fastlagt et indsatsprogram. Jeg vil arbejde for et indsatsprogram, der også på lang sigt udnytter de synergier, der er mellem de forskellige områder, som vi skal levere på.

Regeringen ønsker et grønt landbrug i førersædet og en klog regulering, hvor vi imødekommer de udfordringer, som landbruget står over for – det

handler både om klima og næringsstoffer. Og det handler om at bruge vores arealer på den bedst mulige måde og om at producere fødevarerne med de grønneste teknologier.

Vi håber, at de blå partier vil bidrage konstruktivt til at virkeliggøre denne vision. Så vi sammen kan forbedre naturen og miljøet og samtidig kan langtidssikre et innovativt, konkurrencedygtigt og grønt dansk landbrug.